

Citrom-díj

Vác, Március 15. tér 7-9. az irgalmasrendi kápolna szakszerűtlen, leszegényítő felújítása

Az irgalmasrendet Vácott 1763-ban telepítette le Migazzi Kristóf. A kórház 1785-re épült fel, melyhez kétboltozszakasos hajóval és félgömbkupolás szentéllyel képzett templomocskát csatoltak, amely oldalajtóval csatlakozott a kórházhoz. A kápolnát a mértéktartó, de mindig nemes anyaghasználat (kelheimi padló burkolat) és a lehetőségekhez mérten folyamatosan gazdagodó magas minőségű berendezés jellemezte: oltárfelépítménye későbarokk alkotás volt, felette a Borromei Szent Károlyt ábrázoló oltárkép már 20. századi. A hajó tere is folyamatosan gazdagodott: földön álló szószék, barokk padok, mellékoltárok, a bejáratnál kő szenteltvíz-tartó készült. A barokk templomba később épült be az oszlopokra támaszkodó karzat könnyed íveivel, légies öntöttvas körlépcsőjével, tömör fa mellvéddel. 1930-ban díszítőfestést kapott a belső: a boltozatokon Borromei Szent Károlyt ábrázoló seccókat az oratóriumablaknál a szent apoteózisa egészítette ki Lohr Ferenc alkotásában.

Az 1950-ben államosított váci kórház végül 1995-ben került a Rend birtokába.

A kórház megújulása után sor került a kápolna felújítására is. Ez utóbbi engedélyezett terv nélkül történt. Az oltárt és az oltárképet eltávolították. Az értékes egykori bútorokat sematikus újakra cserélték. Eltűnt a karzat festett mellvédje is, helyette üveg-mellvéd készült. A hazai barokk templomok igényes és szépen öregedő jellegzetes kelheimi kőburkolata is megsemmisült szokványos új burkolat került a helyére. Kiürült a teljes templombelső, ugyanis a gazdag neobarokk kifestés helyett pusztá fehérre festett falak és boltozatok fogadják a templomba betérőt.

A beavatkozás jelentősége messze túlmutat Vácon. A kellő előkészítés, valamint a bizalom és párbeszéd hiánya, a hozzáértés pusztá hátráltatásként való értelmezése, a kortárs építészet teljes félreértése, elődeink gondos munkájának semmibevétele a kápolna leszegényítését, kiüresítését eredményezték. A műemléki intézményrendszer mai lepusztított állapotában is képes lett volna segíteni az épület méltó és szakszerű helyreállítását, de a felújítás, megkeresés hiányában a műemléki hatóság közreműködése nélkül történt.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága Citrom-díjban részesíti a váci irgalmasrendi kápolna szakszerűtlen, leszegényítő, engedély nélkül történt felújítását, az eddigi berendezések és falképek eltüntetését.